

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проходження асистентської практики
для студентів денної та заочної форм навчання
спеціальності 103 «Науки про Землю»,
освітньо-професійної програми «Гідрологія і
комплексне використання водних ресурсів»,
рівня вищої освіти магістр

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проходження асистентської практики
для студентів денної та заочної форм навчання
спеціальності 103 «Науки про Землю»,
освітньо-професійної програми «Гідрологія і
комплексне використання водних ресурсів»,
рівня вищої освіти магістр

Затверджено
на засіданні групи
забезпечення спеціальності
протокол № 8 від «17» лютого 2023 р.
Голова групи Шакірзанова Ж.Р.

Затверджено на засіданні кафедри
гідрології суші
протокол № 7 від «16» лютого 2023 р.
Т.в.о.завідувача кафедри – Овчарук В.А.

Одеса – 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проходження асистентської практики
для студентів денної та заочної форм навчання
спеціальності 103 «Науки про Землю»,
освітньо-професійної програми «Гідрологія і
комплексне використання водних ресурсів»,
рівня вищої освіти магістр

Затверджено
на засіданні групи
забезпечення спеціальності
Протокол № 8 від «17» лютого 2023 р.

Одеса – 2023

Методичні вказівки до проходження асистентської практики для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 103 «Науки про Землю», освітньої-професійної програми «Гідрологія і комплексне використання водних ресурсів», рівня вищої освіти магістр / Шакірманова Ж.Р., д-р геогр. наук, проф., Докус А.О., канд. геогр. наук, ст. викл. Одеса, ОДЕКУ, 2023. 27 с.

ЗМІСТ

	С.
Загальні положення	6
1 Порядок проходження практики	7
2 Календарний план	10
3 Методичні рекомендації	10
4 Вимоги до звіту	10
5 Форми і методи контролю	11
6 Рекомендована література	13
Додатки	16

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Асистентська практика є складовою частиною навчального процесу студентів рівня вищої освіти (РВО) магістр за спеціальністю 103 «Науки про Землю», освітньо-професійної програми (ОПП) «Гідрологія і комплексне використання водних ресурсів» (<https://odeku.edu.ua/nauky-pro-zemlyu/>), яка передбачає працевлаштування магістрів поряд з іншими в університетах або наукових організаціях (викладач вищого навчального закладу, асистент). Практика проводиться з метою придбання студентами програмних компетентностей – вироблення навичок педагогічної роботи, знання методичних основ проведення практичних і лекційних занять, вироблення вміння спілкування зі студентами як в аудиторії, так і поза нею.

В результаті проходження асистентської практики студент повинен в рамках програмних результатів навчання:

Знати методичні основи організації та проведення аудиторних занять.

Вміти проводити практичні та лекційні заняття, використовуючи методичні основи педагогічної діяльності.

Продемонструвати навички організації роботи в групах з метою вирішення складних задач в сфері гідрології та комплексного використання водних ресурсів.

З цією **метою** вміти: розробляти плани проведення занять, планувати час відпрацювання навчального матеріалу, проводити бесіду зі студентами з будь-якої тематики професійного напрямку поза аудиторних занять, застосувати теоретичні знання у розв'язанні практичних проблем, формувати позитивний соціально-психологічний клімат в студентському колективі, прогнозувати і запобігати конфліктам у студентському колективі.

Асистентська практика проводиться на базі випускової кафедри, згідно з навчальним планом студента. Відповідно до *Положення про проведення практик здобувачів вищої освіти Одеського державного екологічного університету* (Наказ ОДЕКУ № 168 від 31.10.2022 р.; https://odeku.edu.ua/wp-content/uploads/pol27_2.pdf) здобувачі вищої освіти можуть самостійно, за погодженням з керівництвом університету, підбирати для себе базу практики і пропонувати її для використання.

Студенти заочної форми навчання можуть проходити асистентську практику в інших навчальних закладах, які є партнерами університету. У

цьому разі в індивідуальний навчальний план студента вносяться відповідні відомості згідно з вимогами Положення про індивідуальний навчальний план студента в Одеському державному екологічному університеті (https://odeku.edu.ua/wp-content/uploads/pol01_5.pdf).

Тривалість практики – протягом семестру, кількість годин - 60 (з них 45 – ауд., 15 – СРС).

1. Порядок проходження практики

При проходженні практики студенти повинні керуватися *Положенням про проведення практик здобувачів вищої освіти Одеського державного екологічного університету* [1].

Асистентська практика проводиться на базі випускової кафедри, згідно з навчальним планом студента.

Студенти при проходженні асистентської практики зобов'язані:

- до початку практики пройти інструктаж з техніки безпеки, після якого в Журналі реєстрації інструктажів з охорони праці кафедри гідрології суші ОДЕКУ робиться відповідний запис;
- до початку практики одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики (кафедру гідрології суші);
- у повному обсязі виконувати усі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно скласти відповідні звітні документи (звіт, реферат тощо) та отримати диференційований залік з практики.

Перед початком асистентської практики студент повинен ознайомитись з програмою практики та разом з керівником скласти календарний план проходження практики.

Асистентська практика передбачає:

- відвідування лекційних, лабораторних, практичних або семінарських занять провідних викладачів кафедри;
- самостійне проведення лабораторних, практичних або семінарських занять з тих дисциплін випускової кафедри, які слухались студентом протягом попереднього періоду навчання, а також зміст яких

відповідає науковій проблемі, що розроблюється в кваліфікаційній роботі студента.

Види робіт і кількість годин при проходженні асистентської практики та кількість годин, відведених на них наведені в табл.1.

Таблиця 1 – Види робіт і кількість годин при проходженні асистентської практики

№	Види робіт	Години	
		ауд.	СРС
1	Охорона праці на робочому місці [2,3].	5	1
2	Ознайомлення: - з Одеським державним екологічним університетом. Історія і сучасність [4]; - з Керівними принципами Освіти і підготовки кадрів в області метеорології і оперативної гідрології. Том II: Гідрологія. Всесвітня метеорологічна організація (ВМО) [5]; - з офіційним сайтом університету [6], Навчально-наукового Гідрометеорологічного інституту [7], сторінкою кафедри гідрології суші [8]; - з Положеннями університету [9]; - зі спеціальностями та освітніми програмами [10]; - зі змістом освітньо-професійних програм (ОПП) [11-13]; - системою е-навчання кафедри гідрології суші [14]; - з нормативними документами «ЗВІТИ У СФЕРІ НАУКИ І ТЕХНІКИ. Структура та правила оформлювання ДСТУ 3008:2015. Інформація та документація» [15], «БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація» [16]; - навчально-методичною документацією кафедри [17-25], силлабусами навчальних дисциплін [25];	14	1

	- участь у засіданні кафедри.		
3	Відвідування лекційних, лабораторних та практичних занять провідних викладачів кафедри.	12	1
4	Розробка планів і самостійне проведення практичних, лабораторних, семінарських занять з дисциплін кафедри, які вже вивчались магістром, а також тематика яких відповідає науковій проблемі, що розробляються в кваліфікаційній роботі магістра, участь в проведенні модульного контролю, підготовка та проведення кураторського часу в групі кафедри.	12	5
5	Участь у громадському житті кафедри (профорієнтаційна робота, підготовка до святкування професійних свят тощо)		2
	Підготовка звіту практики		5
	Захист звіту	2	
Всього		45	15

Перед проходженням практики студент проходить інструктаж з техніки безпеки, після якого в «Журналі реєстрації інструктажів з охорони праці кафедри гідрології суші ОДЕКУ» робиться відповідний запис.

Аудиторні заняття студент магістратури проводить в присутності провідного викладача кафедри або завідувача кафедри. Після проведення студентом заняття викладач разом з науковим керівником студента обговорюють результати проведення заняття та складають відгук. Науковий керівник студента складає характеристику-відгук про проходження асистентської практики, в якій визначається рівень теоретичної підготовки студента, вміння організувати та проводити аудиторні заняття, комунікабельність та вміння спілкуватися з аудиторією, схильність студента до педагогічної роботи.

На закінчення асистентської практики студент повинен скласти звіт про проходження практики, який розглядається та захищається на науковому студентському семінарі кафедри перед комісією, яка складається з завідувача кафедри, наукового керівника студента та керівника асистентської практики від кафедри.

Оцінка за практику у вигляді диференційованого заліку вноситься до заліково-екзаменаційної відомості та індивідуального навчального плану студента.

2. Календарний план

Асистентська практика на кафедрі проходить відповідно календарного плану. Приклад складання календарного плану при проходженні асистентської практики наведено в дод. А.

Для кожного студента, що проходить асистентську практику, календарний план відображає конкретні питання, зміст яких відповідає науковій проблемі, що розроблюється в кваліфікаційній роботі студента.

3. Методичні рекомендації

Асистентська практика повинна сформувати у студента магістратури професійні навички, вміння приймати самостійні рішення на конкретній ділянці роботи у виробничих умовах через виконання різноманітних робіт, які відповідають майбутній професійній діяльності.

Проходження практики та складання звіту відбувається з використанням навчальної та методичної літератури, нормативних документів, посилання на відповідні сайти, а також необхідним є використовувати в своїй роботі методичні вказівки, які зберігаються в друкованому та/або електронному вигляді на кафедрі гідрології суші або на офіційних веб-сайтах ОДЕКУ, відповідно списку літератури та табл.1.

4. Вимоги до звіту

Після проходження практики за матеріалами виконаних робіт, студенти повинні скласти звіт. Звіт з асистентської практики має містити:

- титульний аркуш (дод. Б)
- зміст (орієнтовний зміст звіту наведений в дод. В);
- вступ (структура вступу звіту наведена у дод. Г.1);
- основна частина (у формі тексту, рисунків, таблиць або їхніх комбінацій);
- висновки (структура висновків звіту наведена у дод. Г.2);
- список використаних джерел;

- додатки:

- календарний план (з прикладом заповнення наводиться в дод. А)
- план для самостійного проведення практичного (лабораторного, семінарського) заняття з дисципліни кафедри (приклад плану наведений у дод. Д);
- відгук викладача та наукового керівника студента про проведення студентом заняття (приклад відгуку наведений в дод. Ж);
- характеристику-відгук наукового керівника студента про проходження асистентської практики (*визначається рівень теоретичної підготовки студента, вміння організовувати та проводити аудиторні заняття, комунікабельність та вміння спілкуватися з аудиторією, схильність студента до педагогічної роботи*) (приклад характеристики-відгуку наведений в дод. З) та ін.

Мова звіту – *українська*, що визначено у статті 21 Закону України «Про засади державної мовної політики».

Виклад тексту й оформлювання звіту має бути виконаний відповідно державних стандартів щодо оформлення документації ДСТУ 3008:2015 [15, 16], «Збірнику методичних вказівок до оформлення курсових проєктів та кваліфікаційних робіт» [21] - правила оформлення тексту, приклад оформлення «Списку використаних джерел» згідно з ДСТУ 8302:2015; підготовка до захисту (структура презентації для захисту, рекомендації щодо підготовки доповіді для виступу на захисті) та ін.

Обсяг пояснювальної записки (виконаного на комп'ютері) - 40-50 сторінок. При визначенні об'єму звіту додатки не враховуються.

5. Форми і методи контролю

Після проходження *асистентської практики* студент повинен скласти звіт, який приймається після виконання всіх видів робіт та оформлення необхідних матеріалів. Допуск до заліку отримують студенти, які повністю виконали програму практики. Диференційований залік виводиться кожному студентові індивідуально, виходячи з відповідей на запитання при його здачі, ініціативи та трудової дисципліни за час проходження практики.

Загальна оцінка за асистентську практику складає **100 балів**.

Критерії оцінки роботи та результату захисту практику (у кількості балів) наведені в табл.2.

Атестація по асистентській практиці у вигляді диференційованого заліку виставляється на підставі та відповідно критеріїв, наведених у табл. 3 - табл.5.

Таблиця 2 – Критерії оцінки результату захисту

Вид роботи	Максимальна кількість балів
1. Робота під час практики.	30
2. Оформлення звіту 2.1. Відповідність вимогам ДСТУ 3008:2015 2.2. Освітлення у звіті положень, нормативних документів, навчально-методичної літератури. 2.3. Зміст пояснювальної частини.	30
3. Захист звіту 3.1. Подання розділів звіту (підготовка презентації до захисту) 3.2. Відповіді на запитання	40
Всього	100

Таблиця 3 - Кількісні та якісні критерії оцінки

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно	студент-практикант виявив всебічні систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, володіння основною і додатковою літературою, уміння виконувати завдання на рівні творчого використання, дисциплінованість, дотримання професійної етики; своєчасна підготовка звітної документації; схвальні відгуки колективу бази практики
Добре	повне та систематичне виконання завдань практики, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань; але у виконанні завдань практики наявні незначні помилки, що відображає звітна документація; схвальні відгуки колективу бази практики
Задовільно	ставиться за умови часткового (не менше 60 %) поверхневого виконання завдань практики, можливих суттєвих помилок; несистематичного виконання завдань практики; несвоєчасну підготовку звітної документації, пропуски практики
Незадовільно	виставляється студентів-практикантів за фрагментарне виконання завдань практики, порушення трудової дисципліни, пропуски практики

Таблиця 4 - Шкала відповідності інтегральних оцінок в сумарній атестації по асистентській практиці у вигляді диференційованого заліку

Інтегральна сума балів	Оцінка
< 60% від максимальної суми балів	Незалік
60-100% від максимальної суми балів	Залік

Таблиця 5 - Шкала оцінювання за системою ЄКТС та системою університету

За шкалою ЄКТС	За національною системою	За системою університету (в процентах)
A	5 (відмінно)	90 - 100
B	4 (добре)	82 - 89,9
C	4 (добре)	74 - 81,9
D	3 (задовільно)	64 - 73,9
E	3 (задовільно)	60 - 63,9
FX	2 (незадовільно)	35 - 59,9
F	2 (незадовільно)	1 - 34,9

Диференційована оцінка за практику відповідно оцінювання за системою ЄКТС заноситься до заліково-екзаменаційної відомості та індивідуального навчального плану студента.

6. Рекомендована література

1. Положення «Про проведення практик здобувачів вищої освіти Одеського державного екологічного університету», затверджене Вченою радою ОДЕКУ 27.10.2022 р. (Наказ №168 від 31.10.2022 р.) https://odeku.edu.ua/wp-content/uploads/pol27_2.pdf
2. Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності (БЖД) для здобувачів освіти в Одеському державному екологічному університеті (ОДЕКУ). м. Одеса 2021 р.
3. Цільовий інструктаж з безпеки життєдіяльності щодо дій учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану та у разі отримання сигналі «Повітряна тривога» в Одеському державному екологічному університеті. 2022 р.
4. Одеський державний екологічний університет. Історія і сучасність. 1932-2007. Одеса: «Астропринт», 2007 р.
5. Guidelines for the education and training of personnel in meteorology and operational hydrology. Volume II: Hydrology. Editors: G. Arduino,

- I. Drăghici, M.J. Hall, F.M. Holly Jr., A. Van der Beken. World meteorological organization. WMO-No.258. Fourth edition. 2003. 93 p.
6. Офіційний сайт університету <https://odeku.edu.ua/>
  7. Офіційний сайт Навчально-наукового Гідрометеорологічного інституту <https://odeku.edu.ua/gidrometeorologichnyj-instytut/>, <http://gmi.odeku.edu.ua/>
  8. Офіційна сторінка кафедри гідрології суші http://gmi.odeku.edu.ua/?page_id=351
  9. Положення університету <https://odeku.edu.ua/polozhennya/>
  10. Спеціальності та освітні програми <https://odeku.edu.ua/specializations/>
  11. Освітньо-професійна програма (ОПП) «Гідрометеорологія», спеціальності 103 «Науки про Землю» для рівнів вищої освіти: молодший бакалавр, <https://odeku.edu.ua/pochatkovyj-riven-vyshhoyi-osvity-molodshyj-bakalavr/>
  12. Освітньо-професійна програма (ОПП) «Гідрометеорологія», спеціальності 103 «Науки про Землю» для рівнів вищої освіти: бакалавр, <https://odeku.edu.ua/gidrometeorologiya/>
  13. Освітньо-професійна програма (ОПП) «Гідрологія і комплексне використання водних ресурсів», спеціальності 103 «Науки про Землю» для рівня вищої освіти: магістр <https://odeku.edu.ua/nauky-pro-zemlyu/>
  14. Офіційний сайт кафедри з е-навчання <http://dpt07s.odeku.edu.ua/login/index.php>
  15. ЗВІТИ У СФЕРІ НАУКИ І ТЕХНІКИ. Структура та правила оформлювання ДСТУ 3008:2015. Інформація та документація. Київ: ДП «УкрНДН». 2016. 31 с.
  16. БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Київ: ДП «УкрНДНЦ». 2016. 20 с.
  17. Гопченко Є.Д., Лобода Н.С., Овчарук В.А. Гідрологічні розрахунки: Конспект лекцій. Одеса, ТЕС, 2014, 483 с.
  18. Шакірманова Ж.Р. Довгострокові гідрологічні прогнози: конспект лекцій. Одеса: Вид. ТЕС, 2010. 154 с.
  19. Гопченко Є.Д., Шакірманова Ж.Р., Овчарук В.А. Сучасні математичні моделі в гідрологічних розрахунках і прогнозах: конспект лекцій. Електронна версія, 2016. 154 с.
  20. Шакірманова Ж.Р., Гопченко Є.Д., Овчарук В.А., Кічук Н.С. Modelling of Land Surface Waters. Конспект лекцій. Вид-во «ТЕС». 2018. 112 с.
  21. Збірник методичних вказівок до оформлення курсових проєктів та кваліфікаційних робіт; структура презентації, для студентів денної та заочної форм навчання, рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

- та другий (магістерський) / ст.викл. Гопцій М.В. Одеса, ОДЕКУ, 2020. 67 с.
22. Методичні вказівки до чергувань з дисципліни «Гідрологічні прогнози» по темі: «Керівництво роботи з автоматизованим робочим місцем гідролога-прогнозиста АРМ-гідро» для студентів IV-V курсів денної форми навчання за спеціальністю «Гідрологія» / Шакірзанова Ж.Р., Бойко В.М., Погорелова М.П., Будкіна І.Є., Арестова О.В. Одеса, ОДЕКУ, 2012. 58 с.
  23. Збірник методичних вказівок до практичних занять з дисципліни «Сучасні математичні моделі в гідрологічних розрахунках і прогнозах» для магістрів денної і заочної форм навчання за спеціальністю «Гідрологія» / Укладачі: Гопченко Є.Д., Шакірзанова Ж.Р., Овчарук В.А. Одеса, ОДЕКУ, 2014. 89 с.
  24. Methodical guidelines for performance of practical works of courses for further training and retraining of specialists «Modelling of Land Surface Waters», speciality «Hydrology» / Authors: Shakirzanova Zh.R., Gopchenko Y.D., Ovcharuk V.A., Kichuk N.S. Odesa, OSENU, 2017. 60 p., English version.
  25. Репозитарій ОДЕКУ <http://eprints.library.odeku.edu.ua/>

ДОДАТКИ

“Затверджено”

на засіданні кафедри гідрології суші,
Пр. №__ від ”__” _____ 202_ р.

Додаток А

**Календарний план
проходження асистентської практики студентом _____
на кафедрі гідрології суші у _____ н.р.**

№	Заходи	Тижні (весняний семестр)/ Позначки про виконання										Примітка	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1	Охорона праці на робочому місці.												
2	Ознайомлення з офіційним сайтом університету, НН ГМІ, кафедри, Положеннями університету. Ознайомлення з навчально-методичною документацією кафедри: а) ОПП молодшого бакалавра, бакалавра, магістра, навчальними планами, силлабусами дисциплін, методами організації модульного контролю в ОДЕКУ; б) системою е-навчання; в) методичними вказівками для практичних занять з дисциплін кафедри, планом видання методичних вказівок, методичним забезпеченням дисциплін; г) участь в засіданні кафедри.												
3	Відвідування лекційних та практичних занять провідних викладачів.												
4	Підготовка та проведення практичного заняття з дисципліни кафедри (наукового керівника), участь в проведенні модульного контролю												
5	Підготовка та проведення кураторського часу в групах, закріплених за кафедрою												
6	Профорієнтаційна робота серед випускників ЗОШ, коледжів та технікумів												
7	Підготовка та випуск газети до свята «Всесвітній день водних ресурсів»												
	Підготовка та захист звіту												

Зав. кафедри _____
Керівник магістра _____

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий
Гідрометеорологічний інститут
Кафедра гідрології суші

ЗВІТ З АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ

Виконав студент групи _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Спеціальність 103«Науки про Землю»

ОПП «Гідрологія і комплексне
використання водних ресурсів» _____

Керівник практики: канд. геогр. наук,
ст. викладач Докус А.О. _____

Національна шкала: _____

Кількість балів: ____ Оцінка ECTS: ____

Члени комісії:

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Одеса – 2023

ЗМІСТ

	ВСТУП.....	
1	Охорона праці на робочому місці.	
2	Загальні відомості про Одеський державний екологічний університет. Історія і сучасність	
3	Керівні принципи освіти і підготовки кадрів в області метеорології і оперативної гідрології Всесвітньої метеорологічної організації (ВМО).....	
4	Організація освітнього процесу в Одеському державному екологічному університеті.....	
	4.1 Офіційний сайт ОДЕКУ, Навчально-наукового Гідрометеорологічного інституту, сторінка кафедри гідрології суші	
	4.2 Основні Положення університету	
	4.3 Спеціальності і освітньо-професійні програми ОПП зі спеціальності 103 «Науки про Землю»	
5	Організація освітнього процесу на кафедрі гідрології суші ОДЕКУ	
	5.1 Загальні відомості про кафедру гідрології суші.....	
	5.2 Навчально-методична документація кафедри: ссиллабуси навчальних дисциплін, методичні вказівки до практичних занять з дисциплін кафедри	
	5.3 Система е-навчання кафедри гідрології суші.....	
	5.4 Зміст нормативних документів «ЗВІТИ У СФЕРІ НАУКИ І ТЕХНІКИ. Структура та правила оформлювання ДСТУ 3008:2015».....	
	5.5 Участь у засіданні кафедри.....	

6	Методичні основи організації та проведення аудиторних занять.....	
	6.1 Відвідування лекційних занять провідних викладачів.....	
	6.2 Проведення практичного заняття з дисципліни кафедри.....	
7	Участь у громадському житті кафедри.....	
	7.1 Проведення кураторського часу в групі.....	
	7.2 Профорієнтаційна робота серед випускників ЗОШ, коледжів та технікумів.....	
	ВИСНОВКИ.....	
	СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	
	ДОДАТКИ.....	

ВСТУП

Асистентська практика проводиться на базі випускової кафедри гідрології суші Одеського державного екологічного університету, згідно з навчальним планом студента та відповідно до Положення про проведення практик здобувачів вищої освіти Одеського державного екологічного університету (Наказ ОДЕКУ № 168 від 31.10.2022 р.; https://odeku.edu.ua/wp-content/uploads/pol27_2.pdf).

Освітньо-професійна програма «Гідрологія і комплексне використання водних ресурсів» передбачає, як одним з місць, працевлаштування магістрів в університетах або наукових організаціях (викладач вищого навчального закладу, асистент). Тому метою асистентської практики є придбання навичок педагогічної роботи зі студентами, знайомства з методичними основами організації та проведення практичних та лекційних занять, здобуття досвіду самостійної роботи, отримання навичок спілкування зі студентами під час проведення аудиторних занять, а також поза ними.

В результаті проходження асистентської практики будуть набуті знання методологічних основ організації та проведення аудиторних занять; вміння складати плани проведення занять, спланувати час проробки запланованого матеріалу та придбати вміння спілкуватися з аудиторією, планувати час відпрацювання навчального матеріалу, застосувати теоретичні знання у розв'язанні практичних проблем, формувати позитивний соціально-психологічний клімат в студентському колективі, прогнозувати і запобігати конфліктам у студентському колективі. Будуть набуті також навички організації роботи в групах з метою вирішення професійних задач в сфері гідрології та комплексного використання

водних ресурсів, проведення бесіди зі студентами з будь-якої тематики професійного напрямку поза аудиторних занять.

На початку асистентської практики буде проведено ознайомлення з програмою практики, охороною праці і технікою безпеки на робочому місці та разом з керівником складено календарний план проходження практики (дод.А).

ВИСНОВОК

Під час проходження асистентської практики ознайомлено з організацією освітнього процесу в Одеському державному екологічному університеті та на кафедрі гідрології суші, вироблені навички педагогічної роботи, одержані знання методичних основ проведення практичних занять, здобутий досвід самостійної роботи, вироблені вміння спілкування зі студентами як в аудиторії, так і поза нею.

При цьому було виконано такі види робіт:

- ознайомлено з охороною праці на робочому місці;
- ознайомлено з Керівними принципами Освіти і підготовки кадрів в області метеорології і оперативної гідрології Всесвітньої метеорологічної організації (ВМО);
- ознайомлено з історією та офіційними сайтами ОДЕКУ, НН ГМІ та кафедри гідрології суші; Положеннями університету;
- ознайомлено зі змістом нормативних документів «ЗВІТИ У СФЕРІ НАУКИ І ТЕХНІКИ. Структура та правила оформлювання ДСТУ 3008:2015»;
- ознайомлено з навчально-методичною документацією кафедри (освітньо-професійною програмою ОПП, бакалавра, спеціаліста, магістра та системою Е-навчання кафедри гідрології суші);
- ознайомлено з методичними вказівками до практичних занять з дисциплін кафедри;
- отриманий досвід спілкування зі студентами під час проведення аудиторних занять та поза ними.

Протягом практики:

- відвідано лекцію (практичне заняття) провідного викладача кафедри гідрології суші (д-р геогр. наук., проф. *«вказати ППП»*) за темою *«вказати тему лекційного (практичного завдання)»*, на якій отриманий досвід *«описати отриманий досвід»*;

- розроблений план і самостійно проведено практичне заняття з дисципліни кафедри (наукового керівника д-р геогр. наук., проф. (канд. геогр. наук, доц. чи ст. викл. *«вказати ППП»*) *«вказати назву дисципліни»* в групі *«вказати групу»*, РВО бакалавр. Тематика практичного заняття відповідає науковій проблемі, що розробляються в кваліфікаційній роботі студента, а саме тема практичного завдання *«вказати тему практичного завдання»*;

- взято участь у проведенні модульного контролю з дисципліни *«вказати назву дисципліни»*, група *«вказати групу»*;

- підготовлено та проведено кураторський час в групі кафедри *«вказати групу»* за темою *«вказати тему кураторського часу»*;

- взято участь у засіданні кафедри;

- проведено профорієнтаційну роботу у ЗОШ (коледжі) за темою *«вказати тему заходу»*, кількість школярів, яких було запрошено до вступу до ОДЕКУ;

- прийнято участь у підготовці та святкуванні заходів *«вказати заходи»* приурочених до Всесвітнього дня води, який у 2023 році проходив під гаслом *«вказати гасло 2023 року»*.

Студентом-практикантом одержані відгук викладача та наукового керівника на проведення практичного заняття з дисципліни та характеристику-відгук наукового керівника студента про проходження асистентської практики.

ПЛАН ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО
(ЛАБОРАТОРНОГО, СЕМІНАРСЬКОГО) ЗАНЯТТЯ
З ДИСЦИПЛІНИ КАФЕДРИ «вказати назву дисципліни»
за темою «вказати тему практичного завдання»

1. Ознайомлення студентів з Силлабусом дисципліни, зокрема планом і кількістю годин до практичних робіт, критеріями оцінювання.
2. Викладення теми, мети, завдання, переліку вихідних даних та необхідного графічного і табличного матеріалу з практичної роботи.
3. Робота з конспектом лекцій, методичними вказівками з теми практичної роботи – викладення студентам теоретичних і методичних основ теми практичного завдання.
4. Підготовка вихідних даних для практичної роботи.
5. Викладення студентам порядку розрахунків і побудов з практичної роботи.
6. Підготовка презентації на обрану тематику, узгоджену з науковим керівником.
7. Підготовка висновків до практичної роботи.
8. Завантаження необхідних матеріалів до системи Е-навчання.
9. Оцінювання роботи студентів під час практичного заняття.

Студент групи МЗГ-22 _____ Іван ІВАНОВ

Приклад відгуку

ВІДГУК

викладача та наукового керівника на проведення практичного заняття (в межах асистентської практики) з дисципліни «Гідрологічні та морські прогнози» у студентів IV курсу групи ГО-19 Іваном ІВАНОВИМ на тему **«Довгострокові прогнози стоку весняного водопілля рівнинних річок»**

Дата

Практичне заняття було проведено у групі ГО-19 IV курсу гідрометеорологічного факультету з теми **«Довгострокові прогнози стоку весняного водопілля рівнинних річок»** на 2 парі у 317 аудиторії. У групі ГО-19 були присутні 9 із 12 студентів.

Практичне заняття присвячено довгостроковому прогнозуванню шарів стоку весняного водопілля при використанні програмного прогностичного комплексу.

Студентам були видані вихідні дані і методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Гідрологічні та морські прогнози», підготовлені кафедрою «Гідрології суші».

Магістр розповіла про загальні положення і задачі практичного заняття, після чого пояснила порядок виконання роботи і правила оформлення практичної роботи. Протягом заняття магістр відобразила основні графіки, також навела приклад карти ізоліній модульних коефіцієнтів шарів стоку весняної повені, та пояснила в якому вигляді повинні бути представлені таблиці розрахункових даних. Під час виконання практичної роботи у студентів виникали питання стосовно розрахунків, які відразу пояснювалися.

Практичне заняття було проведено доступною мовою, добре освітлено матеріал заняття у лаконічній та зрозумілій для студентів формі. Під час практики для пояснення завдання використовувала графічне зображення рисунків, наводились приклади. Практична робота була цікавою для студентів.

Викладач   канд. геогр. наук, ст.викл. _____ Ангеліна ДОКУС

Наук. кер.   д-р геогр. наук, проф. _____ Жаннетта ШАКІРЗАНОВА

Дата

Приклад характеристики-відгуку

ХАРАКТЕРИСТИКА-ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА СТУДЕНТА
рівня вищої освіти (РВО) магістр за спеціальністю 103 «Науки про
Землю», ОПП «Гідрологія і комплексне використання водних ресурсів»
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ
Іваном ІВАНОВИМ, група МЗГ-22

Студент Іван ІВАНОВ успішно пройшов асистентську практику у весняному семестрі 2022-2023 року навчання. За цей період проявив повною мірою свої здібності як майбутній викладач вищого навчального закладу, асистента в університетах або наукових організаціях відповідно умов працевлаштування магістрів за освітньо-професійною програмою «Гідрологія і комплексне використання водних ресурсів».

Проявив високий рівень теоретичної підготовки, вміння організовувати та проводити аудиторні заняття, комунікабельність та вміння спілкуватися з аудиторією, схильність студента до педагогічної роботи.

.....

Вважаю, що Іван ІВАНОВ після проходження асистентської практики набув компетентності і результати навчання, передбачені освітньо-професійною програмою «Гідрологія і комплексне використання водних ресурсів» як майбутній викладач вищого навчального закладу, асистент в університетах або наукових організаціях.

Наук. кер. д-р геогр. наук, проф. _____ Жаннетта ШАКІРЗАНОВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до проходження асистентської практики
для студентів денної та заочної форм навчання
спеціальності 103 «Науки про Землю»,
ОПП «Гідрологія і комплексне
використання водних ресурсів»,
рівня вищої освіти магістр

Укладачі:

Шакірзанова Жаннетта Рашидівна, д-р геогр. наук, проф.
Докус Ангеліна Олександрівна, канд. геогр. наук, ст. викл.

Підп. до друку
Умовн. друк. арк.

Формат
Тираж

Папір
Зам. №

Надруковано з готового оригінал-макета

Одеський державний екологічний університет
65016, Одеса, вул.Львівська, 15
